

Sag i en meget uheldig Stilling. Det er kun eet Exempel. Ved Underretten er Dommeren ligeledes ubetinget Forligsmægler. Jeg tror ikke, at dette „ubetinget“ er heldigt eller nødvendigt. Dommerens Magt bliver derved paa en vis Maade forøget, og man kan ikke negte Muligheden af, at Dommeren, som Forligsmægler fra første Færd af kan komme til at se skjævt paa en Sag, hvilket kan være mindre heldigt, naar han skal fælde Dom i samme Sag. Jeg tror altsaa, at Systemet, affset fra alle andre Indvendinger, meget vel kan gennemføres uden at føre til et saa stort Apparat og navnlig saa store Omkostninger og saa store Indskrænkninger i den engang vundne Frihed paa dette Omraade. Det er jo i det Hele taget mærkeligt, at man lægger saa uhyre stor Vægt paa politisk Frihed, men saasnart som man kommer ind paa andre Omraader, gaar man i en modsat Retning. Der gaar man til den fuldstændig modsatte Side og kaster hele Magten over i Dommerens Haand. Det er, forekommer det mig, for stort et Spring, man gjør, og man kunde gjøre det mindre uden derfor at være nødt til at gaa udenfor det System, som er foretaget i Loven. Det er altsaa kun det, jeg vil tillade mig, da Forhandlingerne ere trukne saa langt ud, at gjøre gjældende, at det forekommer mig, at Forslaget indeholder Fare for uden Nødvendighed at være for dyrt og tillægger Dommerstanden for stor Indflydelse, og at navnlig denne Landsretsinstitution er unødvendig storartet opstillet.

Alberti: Jeg har ventet paa, at nogle af Thingets Rægsfolk i Henseende til Processvæsen vilde have taget Ordet. Jeg havde haabet, at det ikke blot havde været min ærede Nabo fra Ringsted (Zahle), som havde brudt Isen i den Retning; thi vi Jurister kunne have særdeles Nytte af at erfare, hvorledes Rægsmand stille sig til alle disse juridiske Spørgsmaal. Af den megen juridiske Disput kommer der ikke megen Mennekesforstand ud i Almindelighed, og derfor bestræber jeg mig ved mine Udtalelser om disse Processlove for at blive paa Jorden og ikke at svinge mig op i Lovgivningens og Jurisprudentsens høiere Regioner. Naaget jeg nu igaar maatte misbruge det ærede Things Dømmesmagt og Tid, maa jeg dog nødvendigtvis gjøre nogle Bemærkninger endnu; de skulle ikke blive vidtløftige eller alfor langtrukne. Jeg vil da fremhæve, at den Udtalelse, der kom fra den ærede Rigsdagsmand for Viborg (Klein) igaar og fra den høitærede Minister idag, maa, om det ellers gjøres Behov, levere fuldstændigt Bevis for, at det er en aldeles afgjørende Omvæltning af vor hele Retsspleie, som her ligger for, en aldeles afgjørende Om-

væltning. De ærede tvende Talere have jo hver paa sin Vis søgt at begrunde det Gode i de Forslag, som de bringe. Jeg vil i den Henseende nu blot erindre om, at den ærede Rigsdagsmand for Viborg omtalte de 3 Instanser, som vi nu have, som Noget, der var besværende og nødvendiggjorde en langtrukken Processmaade. Men slippe vi da de 3 Instanser ved det Lovforslag, der her ligger for? Der staar jo deri, at vi skulle have 3 Instanser fremdeles, og det er kun ad en Omvei, at man kommer til at affkøre Parterne fra at kunne i visse Sager komme igennem alle Instanser. Man faar en Underret efter Lovforslaget for alle Sager, som angaa 400 Kr. Værdi eller derunder, og disse mindre Sager kunne komme til Overretten eller Landsretten. For alle større Sager faar man Landsretten og derefter Højesteret og atter Landsret og atter Højesteret. Man faar altsaa ved Appeller en Instants mere, end man nu har med Hensyn til Sager over 400 Kr. Naar man følger Indretningen, som den er ved Kjøbenhavns Sæ- og Handelsret, kan man faae Sager med Mundtlighed og Offentlighed tilendebragte i meget kort Tid, og naar man følger denne Indretning, siger jeg, bortfalder alle Klager over Langsomhed gennem de 3 Instanser. Det maa den ærede Rigsdagsmand for Viborg give mig Ret i. Han har grundlagt den Processmaade og med glimrende Dygtighed gennemført den i 10 Aar, og det er paa hans Virksomhed, at jeg grunder den Paastand, at hans Mening om Langsomhed i 3 Instanser er urigtig og gjendrikes af ham selv. Det glæder mig, at jeg har en baade i praktisk og theoretisk Henseende saa agtet Modpart ligeoverfor her i Thinget. Var han ikke her tilstede, vilde jeg jo ikke have Lov til at paaberaabe mig ham, men jeg gjentager: den Antæ over Langsomhed vil falde bort, hvis man følger Grundsetningen for Kjøbenhavns Sæ- og Handelsrets Processmaade, og der er det, at Umiddelbarheden savnes. Den ærede Rigsdagsmand for Viborg vil faae yderligere Bemærkninger om Instantsfølgen af mig, naar vi komme til det Lovforslag, der omhandler Dømmesmagtens Ordning; thi der, under dette sidstnævnte Forslag, henhører egentlig Spørgsmaalet om Instantsfølgen, og derfor forbigil jeg dette Parti igaar, og det er kun forbigaaende, at jeg her berører det. Jeg forbeholder mig imidlertid at vende tilbage dertil og da navnlig at paavise den store Uretfærdighed og Ubillighed, der ved Forslaget udvises mod Kjøbenhavn, mod den Retsspleie, vi have her i Kjøbenhavn. — Det blev fremhævet af den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 2den Valgfreds igaar, at hans Dommerfærdighed gjorde ham det ønskeligt at tale med Parter og Vidner. Dommerfærdigheden bør imidlertid ikke herse i vore Domsaffigelser. Dommere skulle ikke være